

Model funkcjonowania RDB w formule XBID

Jacek Brandt
Ekspert ds. Współpracy Międzynarodowej i Regulacji

Komitet Rynku Energii Elektrycznej
Komitet Rynku Gazu

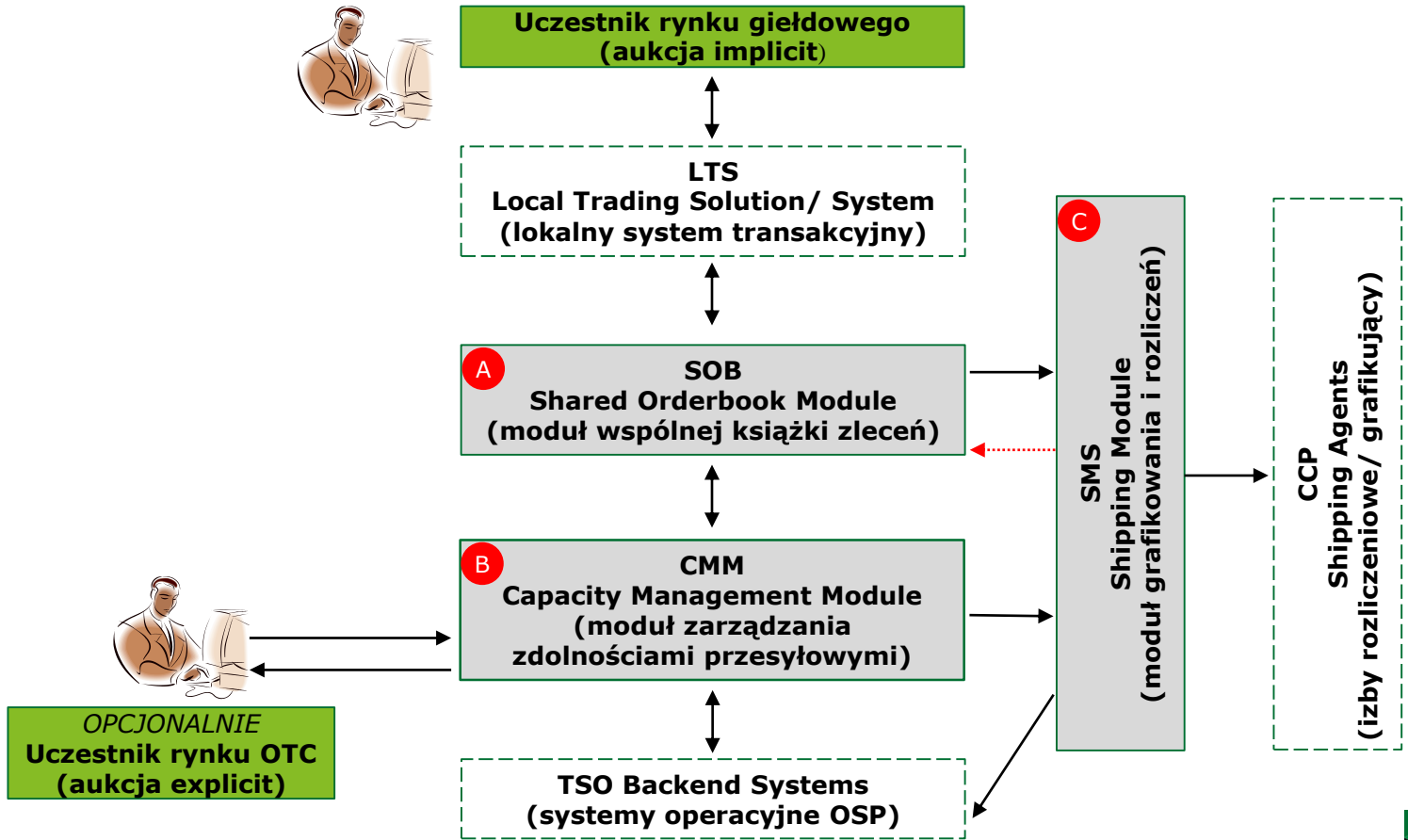
Warszawa, 14 września 2018

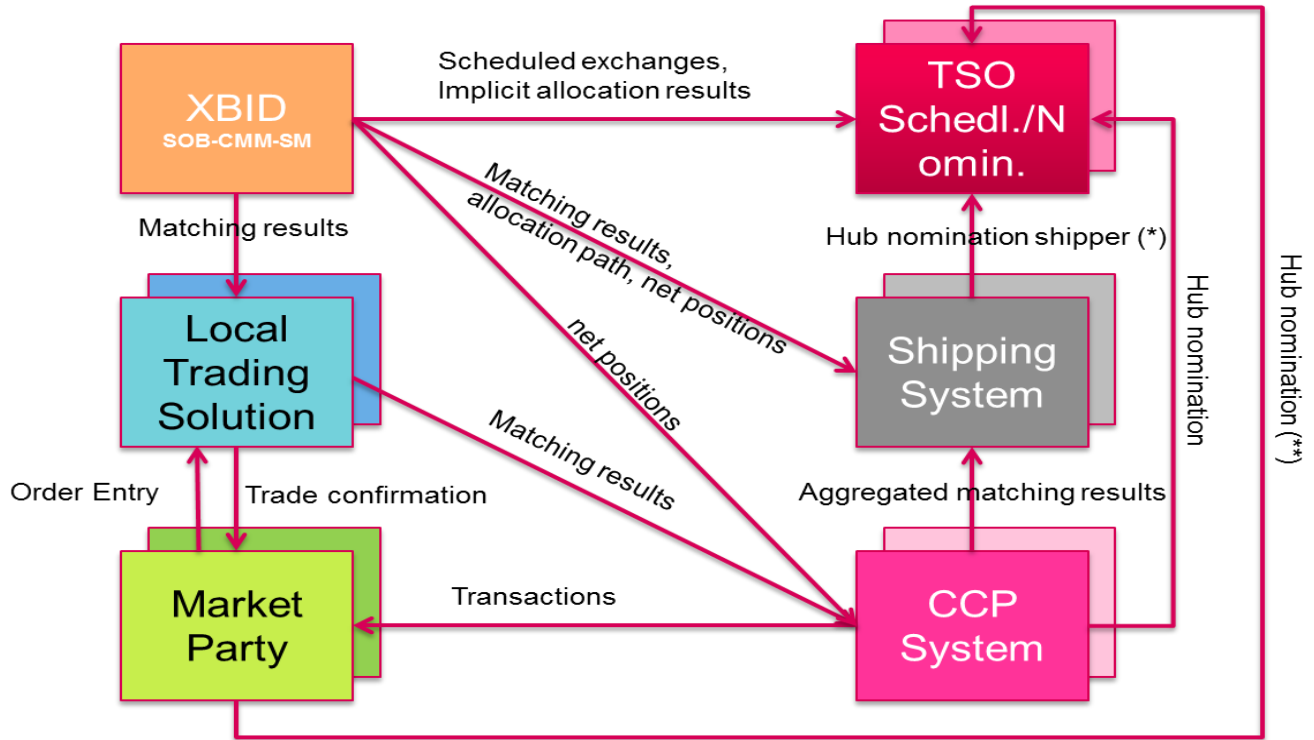


- ◆ Projekt **XBID** został zainicjowany w 2013 roku przez giełdy energii z regionu NWE: APX, BELPEX, EPEX SPOT, NORD POOL, do których dołączyły giełdy OMIE i GME.
- ◆ TGE oraz pozostałe europejskie giełdy energii posiadały w początkowej fazie status obserwatora w tym projekcie. Od momentu podpisaniu umów IDOA i ANIDOA (koniec maja 2018) są pełnoprawnymi członkami tego projektu
- ◆ Prace projektowe prowadzone są przez Deutsche Börse AG (DBAG).
- ◆ Na paneuropejskim rynku dnia bieżącego tworzonym w oparciu o model **XBID** odnotowano znaczące opóźnienia integracji w stosunku do wcześniejszych planów, spowodowane skomplikowaniem technicznym projektu.
- ◆ Uruchomienie paneuropejskiego rynku dnia bieżącego wg modelu **XBID** nastąpiło w czerwcu 2018 roku (1-sza fala XBID).

- ◆ Zgodnie z Planem MCO, XBID uznany został za mechanizm jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego, który docelowo będzie wdrożony przez wszystkich europejskich NEMO.
- ◆ XBID jest rozwiązaniem scentralizowanym, funkcjonującym w oparciu o trzy moduły:
 - ✓ Wspólną książkę zleceń (Shared Order Book, SOB),
 - ✓ Moduł zarządzania zdolnościami przesyłowymi (Capacity Management Module, CMM),
 - ✓ Moduł spedycyjny (Shipping Module, SM)
- ◆ XBID obsługiwał będzie handel ciągły w formule implicit, zgodnie z którą zawarcie transakcji oznacza automatyczny przydział dostępnych zdolności przesyłowych.
- ◆ W odróżnieniu od modelu PCR, właścicielem rozwiązania XBID jest Deutsche Boerse AG, nie zaś giełdy energii, na których zlecenie został on opracowany.
- ◆ NEMO łączą się z XBID za pomocą swoich systemów lokalnych (Local Trading System, LTS). Poszczególni NEMO sami nie prowadzą notowań, a jedynie przesyłają zlecenia swoich członków do centralnego systemu XBID zarządzanego przez DBAG i otrzymują zwrotnie informacje o zawartych transakcjach. Wyjątek od tej reguły stanowi lokalne działanie operacyjne NEMO w sytuacji decoupling'u.
- ◆ W momencie uruchomienia XBID obsługiwane będą kontrakty godzinowe, planowane jest w przyszłości rozszerzenie wachlarza produktów o kontrakty 30- i 15-minutowe oraz zdefiniowane kontrakty blokowe.

Schemat aplikacji RDB w modelu XBID





(*)XB nominations could be also needed in areas where nomination behaf is not applicable

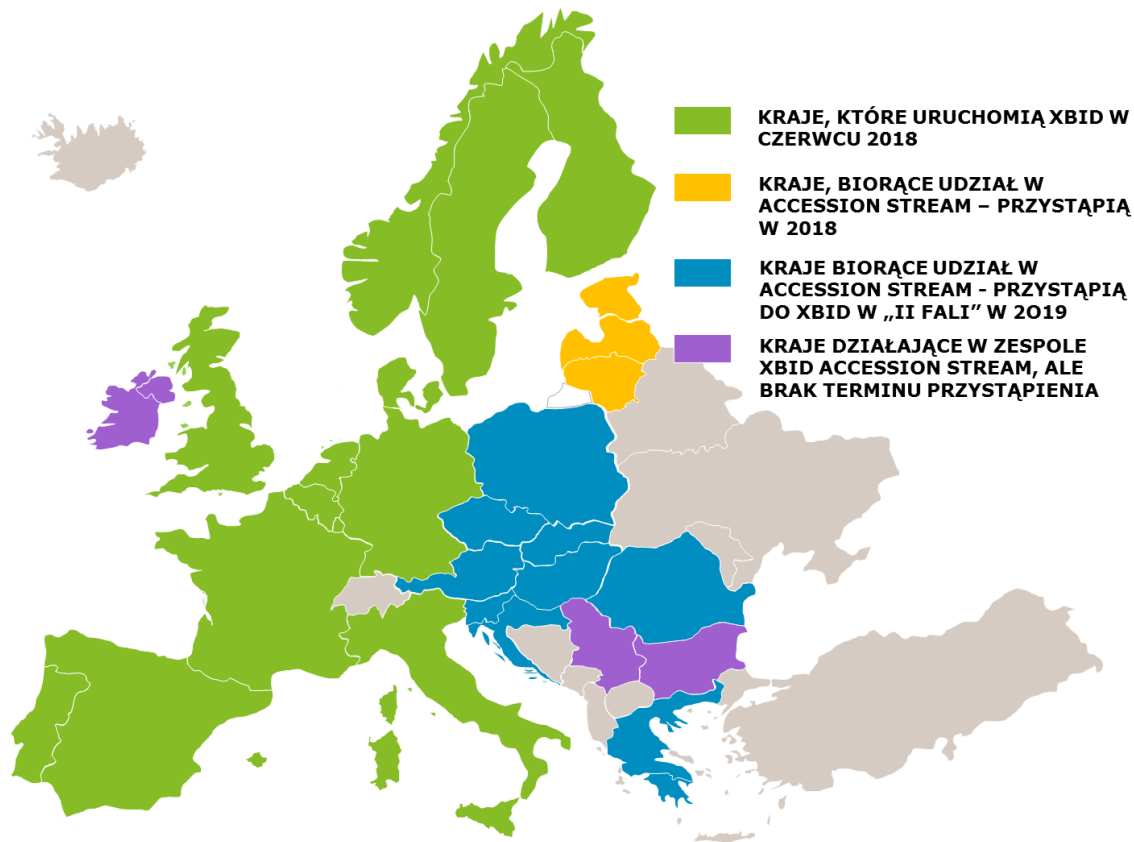
(**)According to local procedures (direct or indirect nominations)

- ◆ Wdrożenie XBID w poszczególnych regionach odbywa się na podstawie lokalnych projektów implementacyjnych (Local Implementation Projects, LIPs). W skład LIP wchodzi NEMO i Operatorzy Systemów Przesyłowych z państw znajdujących się w danym regionie.

- ◆ W momencie uruchomienia 1-szej fali XBID uaktywnionych było 10 LIP, zorganizowanych przez członków – założycieli projektu, oraz NEMO i OSP z państw bałtyckich.

- ◆ Na połowę 2019 roku planowana jest 2-ga fala XBID, podczas której uruchomione mają zostać:
 - ✓ LIP 14 (granice Włoch z Austrią, Francją, Słowenią i Grecją a także granica austriacko – słoweńska),
 - ✓ LIP 15 (granice Węgier z Austrią, Chorwacją i Rumunią; granice Czech z Austrią i Niemcami, granica słoweńsko – chorwacka),
 - ✓ LIP 16 (granice Polski z Litwą i Szwecją).

Obszar stosowania algorytmu XBID dla Rynku Dnia Bieżącego



- W dniu 24.04.2018 ACER wydał decyzję nr 04/2018, będącą odpowiedzią na wspólny wniosek wszystkich OSP, dotyczący otwarcia i zamknięcia bramek czasowych na międzystrefowym rynku dnia bieżącego.
- Zgodnie z tą decyzją począwszy od 1 stycznia 2019 bramka czasowa na międzystrefowym rynku dnia bieżącego będzie:
 - otwarta od godziny **15:00** czasu rynkowego w dniu poprzednim;
 - zamknięta na **60 minut** (30 minut dla granicy Estonia - Finlandia) przed rozpoczęciem rynkowego okresu dostawy.
- W okresie do 1 stycznia 2021 zamknięcie bramki czasowej będzie się odnosiło do rynkowego okresu dostawy rozumianego jako godzina zegarowa (a nie jako odpowiedni okres dostawy na danym rynku dnia bieżącego)



Maksymalne i minimalne ceny rozliczeniowe dla rynku dnia bieżącego - SIDC

- Zgodnie z decyzją ACER nr 05/2017 z dnia 14 listopada 2017 zharmonizowane ceny rozliczeniowe dla Rynku Dnia Bieżącego SIDC zostały ustalone na poziomach:
 - Maksymalna cena rozliczeniowa **+ 9999 EUR/MWh**
 - Minimalna cena rozliczeniowa **- 9999 EUR/MWh**
- Zharmonizowana maksymalna cena rozliczeniowa dla Rynku Dnia Bieżącego SIDC będzie zmieniana w przypadku, gdy zharmonizowana maksymalna cena rozliczeniowa dla Rynku Dnia Następnego SDAC zostanie podniesiona powyżej ustalonego poziomu maksymalnej ceny rozliczeniowej dla Rynku Dnia Bieżącego SIDC. W takim przypadku zharmonizowana maksymalna cena rozliczeniowa dla Rynku Dnia Bieżącego zostanie zrównana z podwyższoną zharmonizowaną maksymalną ceną rozliczeniową dla Rynku Dnia Następnego. Każda taka zmiana będzie wprowadzona w tym samym czasie.
- Wszyscy NEMO opublikują w transparentny sposób zmienioną zharmonizowaną maksymalną cenę rozliczeniową dla Rynku Dnia Bieżącego SIDC co najmniej na 4 tygodnie przed datą jej wdrożenia i obowiązywania.

Zalety	Wady
<ul style="list-style-type: none">• brak ryzyka walutowego związanego z przewalutowaniem zleceń złożonych w systemie notującym (PLN/EUR)• brak konieczności dostosowania systemów informatycznych (nowe wersje)• brak występowania różnic (zaokrążeń) w zleceniach wynikających z przewalutowania• brak opóźnień w składaniu zleceń• prostota modelu składania zleceń	<ul style="list-style-type: none">• konieczność opracowania i wdrożenia modelu rozliczeń w walucie EUR• konieczność utworzenia całej struktury dodatkowych kont w systemie rozliczeniowym dla obsługi waluty EUR• konieczność utworzenia nowych funkcjonalności w aplikacji rozliczeniowej• dodatkowe umowy z bankami (BPCI), ustalenie zmian treści umów• konieczność zmiany Regulaminów TGE i IRGIT - wymagane uzgodnienia z KNF• uzyskanie przez niektóre podmioty (np. domy maklerskie) pozwoleń na prowadzenie działalności w innej walucie niż PLN• ujemne oprocentowanie środków na rachunkach rozliczeniowych prowadzonych w EUR• wyższe opłaty pobierane przez banki za przelewy w EUR• koszty przewalutowania przelewów w PLN i EUR w przypadku transferów pieniężnych pomiędzy rachunkami Członka• brak kompensacji w płatnościach oraz zabezpieczeniach pomiędzy rynkami (droższy system zabezpieczeń)

Model RDB (w formule XBID) w wariancie notowań w EUR a rozliczeń w PLN



Zalety

- możliwość wykorzystania istniejącej struktury kont w systemie notującym i rozliczeniowym
- możliwość wykorzystania istniejącego modelu rozliczeń oraz zawartych umów z bankami
- utrzymanie oprocentowania środków na rachunkach prowadzonych w PLN
- bez zmian w opłatach pobieranych przez banki za przelewy w PLN
- kompensacja w płatnościach oraz zabezpieczeniach pomiędzy rynkami (tańszy system zabezpieczeń)

Wady

- konieczność prawnego uregulowania procesu przewalutowania w regulacjach TGE i IRGiT
- konieczność dostosowania systemów informatycznych
- konieczność bieżącego pozyskiwania kursów wymiany walut EUR/PLN do celów operacyjnych/rozliczeniowych
- bardziej skomplikowany model przekazywania zleceń do XBID
- ryzyko kursowe związane z przewalutowaniem zleceń w systemie notującym
- możliwość występowania niewielkich opóźnień w przekazywaniu zleceń w związku z koniecznością przewalutowania

Dziękuję za uwagę

Towarowa Giełda Energii S.A.
ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa

